

از چین تا آمریکا شبکه‌های اجتماعی در هیچ کشوری رها نیستند

شکی وجود ندارد که ملت ایران لایق استفاده از بهترین ابزارها و امکانات در زندگی فردی و اجتماعی خود هستند...

شکی وجود ندارد که ملت ایران لایق استفاده از بهترین ابزارها و امکانات در زندگی فردی و اجتماعی خود هستند و یکی از این امکانات، شبکه‌های اجتماعی است که طی چند سال گذشته استفاده از آنها به شدت در کشور ما نیز رواج یافته است. کارشناسان معتقدند شبکه‌های اجتماعی فرصت‌ها و تهدیدات همزمانی را برای کشورها در سطوح مختلف فراهم می‌کنند و هیچ کس منکر استفاده بهینه از این فرصت‌ها نیست. اما هیچ دولتی نیز اجازه نمی‌دهد این شبکه‌ها به ابزاری برای ضربه زدن به امنیت، ثبات سیاسی، انسجام اجتماعی و به طور کلی منافع و امنیت ملی کشورشان تبدیل شود. از این منظر «سازمان جهانی امنیت و منافع شبکه‌های اجتماعی و شفاف سازی فعالیت‌ها در فضای مجازی در راستای حراست از امنیت و منافع ملی در بسیاری از کشورها از اصول مهم و پذیرفته شده است و بر خلاف تبلیغات رسانه‌های غربی این سازمان جهانی امنیت و کنترل بسیار جدی‌تر از سایر کشورهاست. نحوه فعالیت شبکه‌های اجتماعی در کشورهای آمریکا، انگلیس، فرانسه، آلمان، روسیه و چین در کنار قوانینی که این کشورها برای سروسامان دادن به این فضا تدوین و تصویب کرده اند، شاید بتواند در فهم اهمیت این شبکه‌ها و نحوه استفاده بهینه از آنها کمک حال ما باشد.

انگلیس؛ همکاری شبکه‌های اجتماعی برای شناسایی آشوبگران

بسیاری از کشورهای اروپایی اقدامات نظارتی خود را در حوزه شبکه‌های اجتماعی بیش از پیش گسترانده‌اند. بر اساس گزارش شبکه خبری سی‌ان‌ان، در انگلیس بزرگ‌ترین مرکز کنترل اینترنت و شبکه‌های اجتماعی در اروپا به نام «آژانس جهانی امنیت و اطلاعات» در شهر لستر این کشور قرار دارد. این مقر مرکز رصد و نظارت دولت انگلیس و تبادل اطلاعات با دیگر کشورهاست. «آژانس جهانی امنیت و اطلاعات» به انگلیسی‌ها امکان می‌دهد تا دسترسی افراد و آی‌پی‌ها به اینترنت را به صورت هوشمند کنترل کنند، در عین حال چندین بنیاد نظارت بر شبکه‌های اجتماعی از جمله «ای دبیو اف» نیز در این کشور به ویژه در مورد پورنوگرافی کودکان، نژادپرستی و مسائل تروریستی فعال‌اند.

اما نکته جالب توجه برخورد دولت انگلیس با شبکه‌های اجتماعی در شرایط اضطراری و بحرانی است. به عنوان مثال نزدیک به 7 سال پیش شورش «ای در لندن آغاز شد. در این اعتراضات که بیش از 200 میلیون پوند خسارت بر جای گذاشت 5 نفر کشته شده و ۱۶ نفر مجروح شدند. در این اعتراضات شبکه‌های اجتماعی میدان‌دار بودند. نیروهای امنیتی بر این باور بودند که استفاده از شبکه اجتماعی توئیتر و همچنین فناوری پیام‌رسان «گوشی» برای این امکان را به معترضین داده تا پلیس را در سرکوب آشوب‌ها ناکام سازد. از سوی دولت انگلیس دائماً به فیلترکردن توئیتر تهدید می‌کرد و از سوی دیگر برخی گروه‌های مردمی از طریق همین شبکه‌ها برای حضور مردم در خیابان‌ها با هدف پاکسازی معابر و مقابله با موج آشوب‌طلبی علیه دولت فراخوان می‌دادند.

به گزارش گاردین، شبکه‌های اجتماعی و به خصوص پیام‌رسان «بلک بری»، میان‌دار این آشوب‌ها بود و به قول خودشان، «بنزین بر آتش اعتراضات می‌ریخت». نخستین جرقه‌ها و فراخوان‌ها برای تجمع یا ارسال تصاویر از تجمعات در فیسبوک زده شد. اداره پلیس لندن (اسکاتلند یارد) اعلام کرد دعوت به خشونت در توئیتر را تحمل نخواهد کرد و البته بدون مجازات هم نخواهد بود. همان زمان معاون پلیس لندن تایید کرد که افسران این اداره، از توئیتر درباره اعتراضات و آشوب‌ها تحقیق خواهند کرد. افسران پلیس انگلیس با مسئولان شرکت بلک بری وارد مذاکره شدند و آنها را به همکاری برای شناسایی و بازداشت ارسال‌کنندگان این پیام‌ها مجاب کردند. بیانیه شرکت بلک بری مبنی بر اعلام همکاری با مقامات پلیس لندن موجب نگرانی کاربران این گوشی‌ها شد. اما این شرکت کانادایی تاکید کرد که به هر شکلی که بتواند با مقامات پلیس لندن براساس قانون اساسی انگلیس، [برای شناسایی عوامل آشوب‌ها] همکاری خواهد کرد. دریافت اطلاعات تنها به بلک بری محدود نبود و کاربران فیسبوک و توئیتر نیز که دعوت به آشوب کرده بودند، به گفته معاون پلیس لندن، در تحقیقات این اداره شناسایی و دستگیر می‌شدند. این تنها یکی از اقدامات پلیس برای شناسایی عوامل اغتشاش و آشوب در شبکه‌های اجتماعی بود. دیوید کامرون نخست‌وزیر وقت انگلیس نه تنها از سرکوب این اعتراضات و برخورد با شبکه‌ها دفاع کرد بلکه گفت اگر لازم باشد ارتش را نیز

وارد ماجرا می‌زنج‌و کند.

فرانسه؛ کلماتی که جست و جوی آنها در اینترنت ممنوع است

در اتحادیه اروپا، فرانسه یکی از شدیدترین نظارت‌ها می‌زنج‌و؛ های حکومتی بر فضای سایبری را دارد. طبق قانون‌ها می‌زنج‌و؛ هادویی‌ها؛ و لوییسی‌ها؛ مصوب سال ۲۰۰۹، کاربران ناقض قوانین شبکه از دسترسی به آن محروم می‌زنج‌و؛ شوند و علاوه بر فهرست بلندی از تارنماهای غیراخلاقی یا ایدئولوژیک مسدود، شهروندان حق جست‌وجوی برخی عبارات را در موتورهای جست‌وجو ندارند. اینترنت مدارس نیز شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ اجتماعی را محدود کرده است.

در جدیدترین این محدودیت‌ها نیز «امانوتل ماکرون»؛ رئیس‌جمهور فرانسه طی هفته‌ها گذشته بارها به موضوع گسترش «اخبار جعلی»؛ در رسانه‌ها می‌زنج‌و؛ اشاره کرده و از قصد خود برای معرفی لایحه‌ای برای مبارزه با آنها خبر داده است. وی، به عنوان مثال هفته گذشته در جمع خبرنگاران

«کاخ الیزه»؛ با اشاره به اینکه برخی از رسانه‌ها می‌زنج‌و؛ برای ارائه اطلاعات نادرست و راه‌اندازی «همه‌زنج‌و؛ های تبلیغاتی علیه شخصیت‌ها می‌زنج‌و؛ های مختلف تبدیل شده‌اند، خواستار مسدود کردن آنها شد. ماکرون گفت: «در شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی سراسر جهان و به تمام زبان‌ها، هزاران حساب کاربری ایجاد شده‌اند که هدفشان گسترش پروپاگاندا و ترویج دروغ برای لکه‌دار کردن حیثیت مقام‌ها می‌زنج‌و؛ های سیاسی، شخصیت‌ها، مقام‌ها می‌زنج‌و؛ های دولتی و روزنامه‌نگاران است.»

به گزارش تسنیم طرح ماکرون، با مخالفت‌هایی در محافل سیاسی فرانسه رو به رو شده و برخی از منتقدان آن را ناقض قوانین داخلی این کشور درباره آزادی بیان دانسته‌اند. «مارین لوپن»؛ طرح ماکرون را «بسیار دردسرساز»؛ توصیف کرده و گفته است: «چه کسی قرار است تصمیم بگیرد کدام اطلاعات نادرست هستند؟»؛ «ماکرون»؛ در سخنرانی خود گفت: «اگر می‌زنج‌و؛ خواهیم از لیبرال-دموکراسی محافظت کنیم، بایستی قوانین قدرتمندی در این زمینه داشته باشیم. من تصمیم گرفته‌ام نظام قانونی کشورمان را برای محافظت از حیات دموکراسی در برابر اخبار جعلی تغییر دهم.»

«ماکرون»؛ تاکید کرد رسانه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی بایستی منابع تأمین مالی خود برای تولید محتوا را شفاف کنند و برای هزینه‌ها می‌زنج‌و؛ کرد آنها در این زمینه، سقف وجود داشته باشد. او در بخش دیگری از اظهاراتش تصریح کرد بایستی به قضات اختیار داده شود مطالب حاوی اطلاعات نادرست را حذف کرده و حتی دسترسی به وب‌سایت‌ها می‌زنج‌و؛ هایی که اقدام به انتشار چنین اطلاعاتی می‌زنج‌و؛ کنند را مسدود کنند. ماکرون، به عنوان پیشنهادی دیگر گفت بایستی به «شورای عالی سمعی-بصری»؛ (نهاد نظارت بر رسانه‌ها می‌زنج‌و؛ فرانسه) اختیارات بیشتری داد تا با «هر گونه تلاش برای بی‌ثبات‌سازی کشور از طریق کانال‌ها می‌زنج‌و؛ های تلویزیونی که تحت کنترل یا نفوذ کشورهای خارجی هستند»؛ مبارزه کنند. منابع رسانه‌ها می‌زنج‌و؛ ای در فرانسه گفته‌اند لایحه پیشنهادی «ماکرون»؛ احتمالاً با مانع‌چندانی برای تصویب در «مجمع ملی»؛ این کشور و تبدیل به قانون رو برو نخواهد شد. حزب «آن مارش»؛ رئیس‌جمهور «ماکرون»؛ از اکثریت قابل توجهی در «مجمع ملی»؛ برخوردار است.

آمریکا؛ بزرگترین رصد اینترنتی در جهان

اگرچه دولت آمریکا مدعی جریان آزاد اطلاع رسانی و پرچمداری آن در جهان است اما به گفته کارشناسان محدودیت‌ها می‌زنج‌و؛ های فضای مجازی در آمریکا با دنیا غیر قابل مقایسه است. آمریکا از چهار مولفه جرم‌انگاری در قانون فضای مجازی تبعیت می‌زنج‌و؛ کند که این نوع قانونگذاری در هیچ کجای دنیا شبیه ندارد و برخلاف سبک معمول در دنیا در مورد شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی به جزئیات و خرده موضوعات فضای مجازی نیز ورود می‌زنج‌و؛ کند. طبق قانون امنیت سایبری آمریکا (مصوب سال 2012) که مشتمل بر 15 بند است، هرگونه رفتاری در فضای مجازی اگر معارض با امنیت کشور آمریکا تشخیص داده شود، قابل پیگیری است. براساس افشاگری‌ها می‌زنج‌و؛ اسنودن»؛ دولت آمریکا بزرگ‌ترین رصد اینترنتی را انجام می‌زنج‌و؛ دهد. این دولت همچنین از سال گذشته تاکنون فشارها را برای نظارت بر شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی گسترش داده است.

آلمان؛ 50 میلیون یورو، جریمه توهین یا تهدید

آلمان هم از سال ۲۰۱۴ به جمع کشورهایی پیوسته که شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی اینترنتی را در صورت انتشار محتوای «غیرمجاز»؛ جریمه می‌زنج‌و؛ کند. وزارت دادگستری آلمان چندی پیش قانون جدیدی را ارائه کرد که براساس آن شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی همچون فیسبوک زیر نظر قرار می‌زنج‌و؛ گیرند و باید بلافاصله اقدام به حذف پیام‌ها می‌زنج‌و؛ یا توهین‌ها می‌زنج‌و؛ آمیز یا تهدیدآمیز»؛ کنند. اکنون اگر شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی از حذف محتوایی که از دید دولت آلمان غیرمجاز است، خودداری کنند، این کشور آنها را تا سقف حداکثر ۵۰ میلیون یورو جریمه می‌زنج‌و؛ کند. هایکو ماس، وزیر دادگستری آلمان نیز با انتشار بیانیه‌ای در خصوص این قانون جدید گفت: «این قانون استانداردهای الزام‌زنج‌و؛ آوری را برای چگونگی مواجهه گردانندگان شبکه‌ها می‌زنج‌و؛ های اجتماعی با

شکایت‌ها و التزام آنها به حذف محتوای مجرمانه تعیین می‌کند. گزارش خبرگزاری رویترز حاکی از آن است که در صورت عدم حذف فوری محتوای غیرمجاز توسط یک شبکه اجتماعی، این کشور نمایندگان آن شرکت در آلمان را تا ۵ میلیون یورو و خود شرکت را نیز تا ۵۰ میلیون یورو جریمه خواهد کرد.؛

اتریش؛ 5 سال زندان برای متخلفان

حزب ائتلافی اتریش هم که به تازگی در انتخابات پیروز شده، تصمیم گرفته تا نظارت گسترده‌ای روی سرویس‌های ارتباطی و شبکه‌های اجتماعی را آغاز کند. آن‌طور که مشرق نیوز نوشته در این راستا مجازات جدیدی برای متخلفان در اتریش در نظر گرفته شده است که کمترین آن پنج سال زندان بوده و در صورت سنگین بودن جرم، حکم از پنج سال بیشتر می‌شود. حزب دست‌راستی اتریش پیش‌نویسی برای این قانون در نظر گرفته است که قصد دارد کشورهای بیشتری را وارد ائتلاف خود کند. دولت اتریش هدف اصلی خود برای زیر نظر گرفتن فضای مجازی و مقابله با هکرها و قانون‌شکن‌ها را مبارزه با تروریسم و کاهش جرم و جنایت می‌داند.

اینترنت ملی در چین

سال ۲۰۱۷، پوتین هم در نشست‌های با مقامات روسیه اعلام کرد قصد دارد تا شبکه‌های اجتماعی را به صورت جدی تحت نظارت قرار داده و به سراغ بررسی نحوه عملکرد سوءاستفاده‌کنندگان برود. پیش‌نویس قانون در این زمینه هم حاکی از جریمه نقدی سنگین و حتی تحت تعقیب قرار دادن خرابکاران در شبکه‌های اجتماعی است. رهبران چین نیز با برپایی دیوار آتش بزرگ؛ یا همان دیوار مجازی چین به هیچ وجه با یک اینترنت تمام غربی کنار نیامده‌اند در عوض اینترنت را از نو به شکل کاملاً چینی به نام «هولیان ونگ» اختراع کردند و به تبع آن شبکه‌های اجتماعی را هم به طور کامل به خدمت خود درآورده‌اند. نصب نرم‌افزار جاسوسی دولتی چین روی سیستم‌های مخابراتی موجب شده هرگونه حرکت مشکوکی در فضای مجازی و سیستم مخابراتی پیگیری شود. بدین ترتیب چین نیز مثل بسیاری از کشورهای دنیا، ضمن استفاده از فرصت‌های موجود در این فضا، تهدیدات آن را هم خنثی می‌کند.